

Den norske tannlegeforenings tidende

106. ÅRGANG – 1996

Redaktør: Gudrun Sangnes

LEDER

En samlet tannlegestand ønsker politisk behandling	3
Har tannleger henvisningsvegving?	86
Svikter forskerne sin formidlingsplikt?	170
Hva har Tidende å tilby?	171
Norrønafolket det vil fare...	367
Informasjonsflommen krever kritiske lesere	541
Det store medieåret	793

PRESIDENTEN HAR ORDET

Alternativ til trygd?	47
Vi håper på Hernes	87
Fri prisfastsettelse – økt konkurranse?	122
Fluor nok en gang	172
Trygd nok en gang	172
NTF og annonsering	275
Den nye tannlegerollen	445
«Tannlegene utnytter deg»	543
Kvalitet i alle ledd	580

GJESTESKRIBENTEN

Hvor mye bør det offentlige betale for folks tannhelse? (Sylvia Brustad)	123
Fagbladet – en sak om sunnhet (Egil Tannæs)	173
Et slektsstevne i rottens år, Il Yang (Sissel Skalpe)	368
Om helseprofeter og helsemoralisme (Svein Jacobsen)	542

FAGARTIKLER

Augustson, Trond E: Konsekvenser av forlengelse av intervaller mellom tannhelseundersøkelser	492
Breivik, Torbjørn, Thrane, Per S, Murison, Robert og Gjerme, Per: Følelsesmessige belastninger og periodontitt	582
Dahlstrøm, Lars: Obstruktiv sømnapné ur ett odontologisk perspektiv	178
Dietrichs, Espen og Thrane, Per S: «Immediate early genes»: Hurtigavklesning av arvematerialet etter ytre stimuli	446
Eriksen, Harald M, Hansen, Bjørn Frode, Bjertness, Espen og Berset, Gry Prytz: Oslo-undersøkelsene: Tannhelsen hos 35-åringene i Oslo	732
Firoozkoochi, Javad og Zandi, Homan: Endotoksin. Betydning ved periodontal sykdom	66
Giertsen, Elin og Scheie, Anne Aamdak: Antibakteriell virkning på plakk av klorhexidin-fluorid munnskylling	276
Giertsen, Elin: Plakkhemmende stoffer er de effektive?	484

Håndhygiene i tannlegepraksis	174
Jokstad, Asbjørn: Tannfargede posteriore innlegg	4
Kvaal, Sigrid I: Tannslitasje i et kulturhistorisk og etnisk perspektiv	448
Kvakestad, Kari Gravem og Løkken, Per: Premedikasjon med triazolam og lystgass-sedasjon ved tannbehandlingsangst – en sammenlignende studie	588
Lunder, Nils: Tannhelse og behandlingsbehov hos pasienter i institusjoner og hjemmesykepleie i Oppland	16
Mejäre, Ingegerd: Förändringar i kariesbilden i det unga permanenta bettet	334
Osnes, Jan-Bjørn og Løkken, Per: Risiko for livstruende komplikasjoner ved tannbehandling av kokainmisbrukere	556
Raadal, Magne, Kvale, Gerd og Berg, Einar: Odontofobi hos voksne	48
Raadal, Magne, Kvale, Gerd, Nielsen, Geir Høstmark og Berg, Einar: Behandling av odontofobe pasienter	550
Raadal, Magne, Wormnes, Bjørn, Kvale, Gerd og Nielsen, Geir Høstmark: Prinsipper for behandling av odontofobe pasienter ved senter for odontofobi	544
Ramstad, Tore: Henvisning når-hvorfor-hvordan?	96
Rasmussen, Per: Tannfrembruddet	124
Rygh, Inger-Johanne og Morken, Tore: Gummiallergi – et problem i vår odontologiske hverdag?	282
Schenck, Karl, Schreurs, Olav og Helgeland, Kristen: Nitrogenoksid (NO) et lite molekyl med et stort biologisk virkefelt	132
Skaug, Nils, Nielsen, Øyunn og Palenik, Charles John: Hygieneforhold og smitteforebyggende tiltak i odontologisk praksis	88
Sollí, Egil, Nossun, Gunnar og Molven, Olav: Ressursbruk ved behandling av tannskader hos norske 6–18-åringene	328
Wang, Nina J og Myrvang, Berit: Forekomst av og årsaker til endodontisk behandling hos 18-åringene. Kvalitetsindikator i tannhelsetjenesten	794
Wang, Nina J: Bruk av fluor i det kariesforebyggende arbeidet, tid for forandring?	58
Zandi, Homan og Firoozkoochi, Javad: Endotoksin. Struktur og bioaktivitet	10

AKTUELT

Statsbudsjett uten vesentlige skatteendringer	30
Ingen honorartariff hva gjør vi nå?	32
Kvalitetshåndboken er her	33
Kvalitetshåndboken: Ditt hjelpemiddel for å komme i gang! (Intervju med Aleidis Løken)	70
Endelig kommer en tannhelseforsikring!	72

Rettsak mot tannlege: Tannlegen frifunnet for erstatningskrav	100	Apparat måler dårlig ånde	500
Ny forskrift om prisopplysning snart klar: Lite å hisse seg opp over	104	Store forskjeller mellom høyeste og laveste pris på de ulike tannlegjetjenester	502
Samarbeid om honorarer tannleger i kontorfellesskap	105	Endelig et bra oppgjør for tannlegene!	504
Vi må ha tro på oss selv (Intervju med Jan-Henrik Andersen)	106	Teknikerbransjen er foreløpig på stedet hvil (Intervju med Torstein Wremer)	512
En president vender hjem: Kommer til å savne menneskene og det gode samarbeidet (Intervju med Turid Seime)	110	Klage på uttalelser i Tidende nr 13, 1995	514
Tannteknikeravtalen sikrer offentlige stillinger for tannleger (Intervju med Trond Augustson)	136	Statens helsetilsyn svarer Forbundet Tenner og Helse	515
Vi risikerer å bli et odontologisk B-lag (Intervju med Arvid Bjerkestrand)	138	Mangler i tannlegenes prisopplysning	560
Frustrasjonen synes fortsatt stor (Intervju med Ivar Hoff)	140	Unntak fra konkurranselovens påbud om priskonkurranse for tannleger i kontorfellesskap	561
Men «NIOM-godkjent» skal fortsatt være et kvalitetsstempel (Intervju med Arne Hensten-Pettersen)	142	Om levering av amalgamholdig avfall	562
Trenger du akademisk arbeidskraft? Kjøp den i Norge. Der den er billigst!	144	Nye tannleger får opplæring i praksisadministrasjon	563
Hørt under AF-konferansen	145	Oslo 96 fra studentenes synspunkt: Positivt med større ansvar for egen læring	564
Foran vårens lønnsforhandlinger: Ord og uttrykk i forhandlingsverdenen	146	Litt om triazolam og alternative benzodiazepiner mot tannbehandlingsangst (Per Løkken og Kari Gravem Kvakestad)	594
Bergensfakultetet står foran en reorganisering (Intervju med dekanus Per Johan Wisth)	148	Norsk Tannvern med offensiv til landsmøtet (Intervju med Gerd Marit Brandt)	596
Grand Rapids: Vannfluoridering i 50 år	150	Dette blir et kjempeløft for bransjen (Intervju med Morten Waarli)	598
FDIs holdning til bruk av fluorider	153	Tannhelse som tema i neste års valgkamp?	606
Vestlandsmøtet 1996: Allmennpraktikeren i sentrum	156	Usikkerhet om nordnorsk kompetansesenter	606
Om triclosan (Gunnar Rølla, Sonni Mette Wåler, og Vibeke Kjørheim)	184	Plastmaterialer og yrkesrelaterte reaksjoner (Nils Roar Gjerdet)	736
Søvnapné syndrom er en «ny» sykdom: Tannlegene har en selvsagt plass i behandlingen	188	Hva er korrekt flekkdesinfeksjon? (Nils Skaug)	738
Arbeidet med internkontroll nesten ødelagt av myndighetene	190	Splittes også den svenske tannlegeorganisasjonen?	740
Kvalitetsforringing truer forskningsmiljøene	192	Gratis tannpleie for voksne forsvinner i Sverige fra 1998	742
Antibiotikaprofylakse mot bakteriell endokarditt	207	Er luften gått ut av den svenske amalgamballongen?	743
Noen praktiske råd i kariesprofylaksen (Gunnar Rølla)	284	Femti år med fluor mot karies i norske tenner (Jan Magne Birkeland, Per Løkken og Per Knut M Lunde)	798
Nytt stillingsregulativ skal gi større fleksibilitet (Intervju med Kine Eide Norli)	286	Fluor mot karies: Bør tablett eller tannkrem være basisprofylakse for førskolebarn? (Per Løkken, Jan Magne Birkeland og Per Knut M Lunde)	802
Det brenner et blått lys for særaldersgrensene (Intervju med Per Kristian Sundnes)	288	Jon-Kjetil Reitan og Tone Westergren: Interaksjon mellom erytromycin og warfarin – viktig klinisk problemstilling	806
Kurs for tillitsvalgte etter ny modell	291	Ikke kast diamanter og bor riktig ennå! (Intervju med Håkon Nordbø)	808
Vellykket kvalitetsseminar i Haugesund	292	PTE-styret: Vis moderasjon i privat praksis	811
Til halv pris under Spanias sol? (Intervju med Jan Hunderi)	294	Svalbard-ulykken et gjennombrudd for DNA-identifikasjon	812
Gingival hyperplasi som bivirkning av Norvasc (amlodipin) (Hanne Stenberg-Nilsen og Jon-Kjetil Reitan)	339	Ullersmo landsfengsel en odontologisk utfordring!	814
Møte med helseministeren	340	NTF ut på nettet	816
Årets tariffoppgjør: Endelig noe som monner for akademikerne	342	Den hjelpen jeg har fått her kommer mange andre til gode (Intervju med Peter M Ng'ang'a)	817
Tannhelsetjenesten har svært tilfredse brukere	350	Nytt innspill i rekrutteringsproblematikken	818
Fylkeskommunen for fall? F Holmer-Hoven: Et regime foran undergangen	351	Sørlandsk standard i arbeidet med gruppe c	819
Etterutdanningen under debatt	454		
Arbeidstilsynets arbeid med internkontroll	456		
God dialog med Arbeidstilsynet	457		
Ingen økning i antall klager	458		
Mikrobiologisk diagnostisk service	460		
Kartlegging og forbedring av oral helse hos eldre og uføre i Norge	461		
Om identifikasjon av risikopasienter (Gunnar Rølla)	498		

DEBATT

Er det for mye sutring over forholdene i Den offentlige tannhelsetjenesten? (Gunnar Nilsen)	28
Hva er godt nok i journalføringen? (Thomas Sefranek)	29
Odontologisk studium i Tromsø (Peter Marstrander)	74
Mens noen venter og noen håper (Kjell Røynesdal)	198
Skal fluorotabletter fortsatt brukes? (Gunnar Rølla)	199
Fluoridtabletter ja, absolutt! (Frithjof R von der Fehr)	200
Hjelp vi har fått nye takster (Edmund Juliussen)	201
Hva er godt nok i journalføringen? (Catharina E Lindseth og Kjell Røynesdal)	202

Endelig en politiker som tar tenneses psykologiske og sosiale betydning på alvor! (Arild Stenvik)	204
Forskrift om prisopplysning: Byråkratene fordyrer tannbehandlingen (Arne Skjeflo)	204
Vi venter og håper (Arild Vangstein)	297
Høyesteretts kjæremålsutvalg svekker pasienters rettssikkerhet? (Pål Barkvoll)	298
Tannlegenes taushetsplikt (Knut S Kjølstad)	299
Noen tanker om fremtiden (Bodvar L Øiestad)	299
Fylkestannlege Trond Augustson – tror han virkelig på roligere tider? (Forstein Wremer)	300
Byråkrati og tannbehandling (Arne L Kvassnes)	301
«Generalen» (Jan-Henrik Andersen)	302
Det er vanskelig å spå (Eivind Karlsen)	302
NTF og fluordebatten (Arild Vangstein)	303
Skal fluortabletter fortsatt brukes? (Paul J Riordan)	303
Fluortabletter i fokus (Bjørn Øgaard)	305
Journal (Ingvar Landahl)	307
Teodontologer? (Tore Engelund)	307
Blekningsmedel av tänder (Peter Åhrén)	353
Ulla Pallesen svarer Peter Åhrén	353
Kommentarer til Paul Riordans artikkel (Gunnar Rølla)	354
Skal fluoridtabletter fortsatt brukes? (Frithjof R von der Fehr)	354
Svar til Bjørn Øgaard (Gunnar Rølla)	355
Fluoridtabletter i fokus (Frithjof R von der Fehr)	355
Farlig å trekke bastante konklusjoner (Carl Christian Blich)	601
«Teknikerbransjen på stedet hvil» (Tom Godtfredsen)	602
En leder om «konkurrenter» (Reinert Amundsen)	772
Mye å ta fatt på for NTF (Thomas Glenert)	772
Utlagte prislister – nødvendig ekstraarbeid? (Hans-Fredrik Andrésen)	810
Konkurransetilsynet svarer: Prislisten skal være utlagt på venteværelset	810

KOMMENTAR

Dagligliv i Akershus (Bjørn O Fonbeck)	74
Vårt odontologiske liv etter honorartariffen (Jens B Fiksdal)	158
Åpent brev til leder av Stortingets Sosialkomité (Kari Line Roald)	296
Sylvia Brustad svarer Kari Line Roald	353
Retningslinjer for bruk av fluor i det kariesforebyggende arbeidet (Frithjof R von der Fehr og Jan Magne Birkeland)	516
Tanker etter et lønnsoppgjør (Gunnar Lyngstad)	517
Åpent brev til Norsk Dentalbransjeforening (Jan H Parow)	518
Fluor i det kariesforebyggende arbeidet (Gunnar Rølla)	604
Med tannpine i ferieidyll (Gunnar Gravingen)	604

JOURNALEN

Helseskjema nr 19: Nyttig hjelpemiddel for å føre en korrekt journal	308
--	-----

HYGIENE

Er tannlegenes tekstilhygiene bra nok? (Mikkel Kardel)	453
--	-----

INTERVJU/PORTRETT

Arild (Intervju med Arild Vangstein)	20
Generalen (Intervju med Eivind Karlsen)	194

REPRESENTANTSKAPET 1995

I fred og fordragelighet	23
Strategisk plan	24
Arbeidsprogrammet 1996–97	26
De viktigste vedtakene	27

LOENMØTET 1996

Loen i mai er verd et besøk	344
Et resultat av godt samarbeid på lokalplan (Intervju med Bjørn E Kaada og A Tomasgaard)	345
What's new? spør tannlegene What's new pussycat? synger jeg tilbake (Intervju med dr John McLean)	346
Tapet av veiledende takster er et tilbakeskritt (Intervju med formennene i Sunnmøre og Sogn og Fjordane tannlegeforening)	348

TIDENDES SOMMERHEFTE

Gjesteskrubenten

Et slektsstevne i rottens år, Il Yang (Sissel Skalpe)	368
---	-----

Tannleger på reise

Afrika

Men latteren og varmen overlever (Knut Fylkesnes)	370
Nytt møte med Afrika (Anne Christine Johannessen)	374

Asia

Å leve i Gaza og Tel Aviv (Liljan Smith Aandahl)	372
Lange halsar og gulltenner i Thailand (Torbjørn Guldseth)	376
Tannteknikk i Østen (Torbjørn Guldseth)	378
Dagbokblad frå fottur i Nepal (Kåre Mangernesnes)	380
Man spiser ikke skaldyr i Ho Chi Minh City (Intervju med Harry-Sam Selikowitz)	382
Den lange marsjen til Hongkong og andre historier fra midtens rike (Anna Bendiksbjerg og Anne Berit Tandberg)	386

Australia

Tannlegeliv i frivillig eksil (Even Rise)	390
---	-----

Europa

Et år i Paris (Steinar Risnes)	394
På egen kjøll til tannlegen på Svalbard (Jakob Valderhaug)	398
Museumsbesøk ute i Europa (Torbjørn Guldseth)	402
Forskningsopphold i Portugal (Harald M Eriksen)	404

Tannleger på fritid

Jakt(en) på det gode liv (Intervju med Tove Enderle Norheim og Per W Norheim)	406
Periodontist tilstår å lese andres brev! (Intervju med Tore Severeide Johansen)	412
Lærerik hobby med musikalsk filateli (Intervju med Oddvar Sørbye)	414
Ble Kristiansand tatt ved list eller misforståelse? (Intervju med William Berge)	416
Først jagerflyger så tannlege! (Intervju med Bjarne Eskestrand)	418
Johannes Vermeer (1632–1675) (Steinar Risnes)	420
Mikkels Tannhus (Mikkel Kardel)	426

Dikt og bilder

Foto ved Joggrim Nordsletten	367, 377, 393, 433
Akvarell av Johnny Grøthe	405
Sommerkveld. Foto og dikt av Bjørn Falch Andersen	415
Forbindelse. Gouache av Mette Bjørner	419
Spansktime. Dikt av Henning A Nilsen	419
Livsglede. Kulltegning av Dagrund Stavelie	425
Pause. Gouache av Mette Bjørner	429

Diverse

Alternativ bruk av amalgam?	371
Katakombe med badekar (Henning A Nilsen)	428
Tænderne og Fluor	430
- Han hadde en åpenbaring - og resonerte tilnærmet riktig! (Intervju med Gunnar Rolla)	431

SAMFUNNSODONTOLOGISK FORUM

Mennesket er ikke alle steder fra, det er hjemmefra	506
Mangler norsk tannhelsetjeneste et ansikt?	507
Markedsorientert tannhelsetjeneste?	508
Prosjektsamarbeid på Kola	508
- Vi kan forebygge karies, ikke døden	510

LANDSMØTET 1996

Landsmøte med forelesere og kursgivere fra syv land	462
Økte krav både til kvalitet og estetikk (Intervju med T Ingar Leidal og Arild Stenvik)	464
Tett samarbeide med teknikker gir tannlegene økt trygghet (Intervju med Ole Petter Våge)	465
Fluor er kommet for å bli! (Intervju med Nina Wang)	467
Når får tannlegene et produktregister? (Intervju med Nils Roar Gjerdet)	468
Røyking svekker tannhelsen (Intervju med Nils Skaug)	469
Er tannlegen utsatt for smitte? (Intervju med Nils Skaug)	470
Landsmøtets informasjonsmøter	610
Vi kan tillate oss å være optimistiske	744
Papir er nå papir!	746
Prisvinnere	748
NTFs informasjonsmøte	750
OTEs informasjonsmøte	754
PTEs informasjonsmøte	756
Malpraksis å ikke snakke om pasienters tobakksatferd	758
Tverrfaglig bivirkningsproblematikk	760
Neppe smittefare for tannhelsepersonell ved hiv-infiserte pasienter	761
<The Times They are a-Changing...>	762
Tvillingstudier gir store forskningsmuligheter	763
Mangedimensjonell kompetanse? I tannhelsetjenesten?	764
Enzymer viktige prognostiske hjelpemidler for periodontitt	765
All protetisk behandling må begynne kausalt!	766
NORDENTAL '96	768
Landsmøtet: Viktig for den faglige oppdateringen	822

PTE

PTE-nytt	478
PTEs landsting 1996	658-662

OTE

Offentlig ansatte tannleger i Norden: Store ulike problemstillinger	525
OTEs landsting 1996	652-657

DOKTORAVHANDLING

Doktorgrad på kjevebrudd (Sissel Torgersen)	78
Aldersforandringer i permanente tenner (Sigrid I Kvaal)	320
Tetracyklin-resistens hos orale bakterier (Bente Olsvik)	356

REISERAPPORTER

Norske rekrutter har mange kariøse lesjoner	164
Årsmøte i Kyoto, Japan: ISO TC 106 Dentistry	165
Årsmøte i International Association for Dental Research	570
Vilnius 16.-20. april 1996: Utstilling etter inspirasjon fra NTFs landsmøte på Lillehammer	576
Vanderbilt University Medical Center: Kirurgisk behandling av smerter og dysfunksjon i kjeveledd	576
14th meeting of the International Association of Forensic Sciences	824
American Cleft Palate-Craniofacial Association 53rd Congress	825

BOKNYTT

78, 166, 213, 362, 439, 526, 725, 826

NIOM-INFO

214, 608

KURSKATALOGER

Kurs høsten 1996, nr 6	222-262
Kurs våren 1997, nr 15	668-718

REPRESENTANTSKAPET 1996

Tidende nr 14	619-651
-------------------------	---------